

שיעור קמור

מל"ת רכנ. מ"ע קלד. קמא. מל"ת רל. רלא.

מצוה רכג הזהיר מללקט מה שיצמחו האילנות מן הפירות בשנה ז' כמו שנאסוף פירותיהם בכל שנה, אבל נעשה אותו בשנוי להורות כי הוא הפקר. והוא אמרו ואת ענבי נזיריך לא תבצור, ובא הפירוש לא תבצור כדרך הבוצרים. מכאן אמרו חכמים תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה אבל קוצין אותן בחרבה, ואין דורכין ענבים בגת אבל דורך אותן בעריבה, ואין עושין זיתים בבד ובקוטב אבל כותש הוא. וכבר התבארו משפטי מצוה זו עם שלפניו במסכת שביעית. (שם, שם פ"ד):

מצוה קלד היא שצונו להפקיר כל מה שתצמח הארץ בשנת השמיטה והתיר צמחת קרקעותינו כלם לכל אדם. והוא אמרו יתברך והשביעית תשמטנה ונטשתה. ולשון מכילתא והלא הכרם והזית בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהם מה כרם מיוחד שהוא בעשה ועוברים עליו בלא תעשה אף כל שהוא בעשה עוברים עליו בלא תעשה, וענין זה המאמר מה שאספר, וזה שאמר והשביעית תשמטנה ונטשתה כולל מה שיצמח מן הארץ בשנה השביעית מן התאנים והענבים והזיתים ואפרסקין ורמונים והחטה והשעורה וזולת זה, הנה הודיע שהשטות הכל מצות עשה ואחר כך פרט ואמר כן תעשה לכרמך וגו' וזה בכלל כל מה שיצמח מן הארץ. ואמנם בא זה הצווי בכרם וזית לבד בעבור שבא בכתוב אזהרה ביחוד מלאסוף תבואת הכרם והוא אמרו וענבי נזיריך לא תבצור, וכמו שהכרם שהפקרו מצות עשה הנה מניעתו בלא תעשה כן הזית כל מה שיצמח בשנה שביעית שהתבאר שהפקרו בעשה הנה מניעתו בלא תעשה ודין הזית ודין שאר פירות אחד. הנה התבאר מכל מה שקדם שהשמטת גדולי שביעית מצות עשה. וכבר התבארו משפטי מצוה זו במסכת שביעית, וגם כן אינה נוהגת ואינה חובה מן התורה אלא לפירות ארץ ישראל בלבד. (ואלה המשפטים, זרעים הלכות שמטה ויובל פ"ד):

מצוה קמא היא שצונו להשמיט כספים כלומר החובות כלם בשנת השמטה, והוא אמרו יתברך ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ירך. וכבר נכפל הצווי הזה באמרו וזה דבר השמטה וגו'. ולשון התוספתא בשתי שמטות הכתוב מדבר אחת שמטת קרקעות ואחת שמטת כספים. ומצות שמטת כספים אינה נוהגת מן התורה אלא בזמן ששמטת קרקע נוהגת, בכל מקום. וכבר התבארו משפטי מצוה זו במסכת שביעית בפרק בתרא. (ראה אנכי, הלכות שמטה פ"ט):

מצוה רל הזהירנו שלא לתבוע משאות בשנת השמיטה אבל ישמטו כלם יחדו שנאמר שמוט כל בעל משה ידו ולא יגוש את רעהו, וזה אין חייבין בו מן התורה אלא בארץ ישראל בעת שתהיה שם שמטת קרקע רוצה לומר היובל, ומדרבנן יתחייב כן בכל מקום ובכל זמן. ואינו מותר לגוש המשאת שעברה עליה השביעית אבל ישמט. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בשביעית. (ראה אנכי, הלכות שמטה פ"ט):

מצוה רלא הזהיר מהמנע להלוות אל קצתנו מפני השמטה כדי שלא ישמטו החוב. והוא אמרו השמר לך פן יהיה דבר וגו'. ולשון ספרי השמר בלא תעשה פן בלא תעשה, כלומר שאלו שני לאוין בזה הענין בזה אחר זה לחזק. (שם, שם):